

KONTAKTI

Slovensko kulturno središče Planika
Centro culturale sloveno Stella Alpina
Kanalska Dolina – Val Canale
Rudi Bartaloth
Piazza Latteria, 1 – Ukve / Ugovizza
33010 – Naborjet / Malborghetto Valbruna (UD)
Tel. 0039 333 1976267 – 0039 334 6168867
www.planika.itsks@planika.it

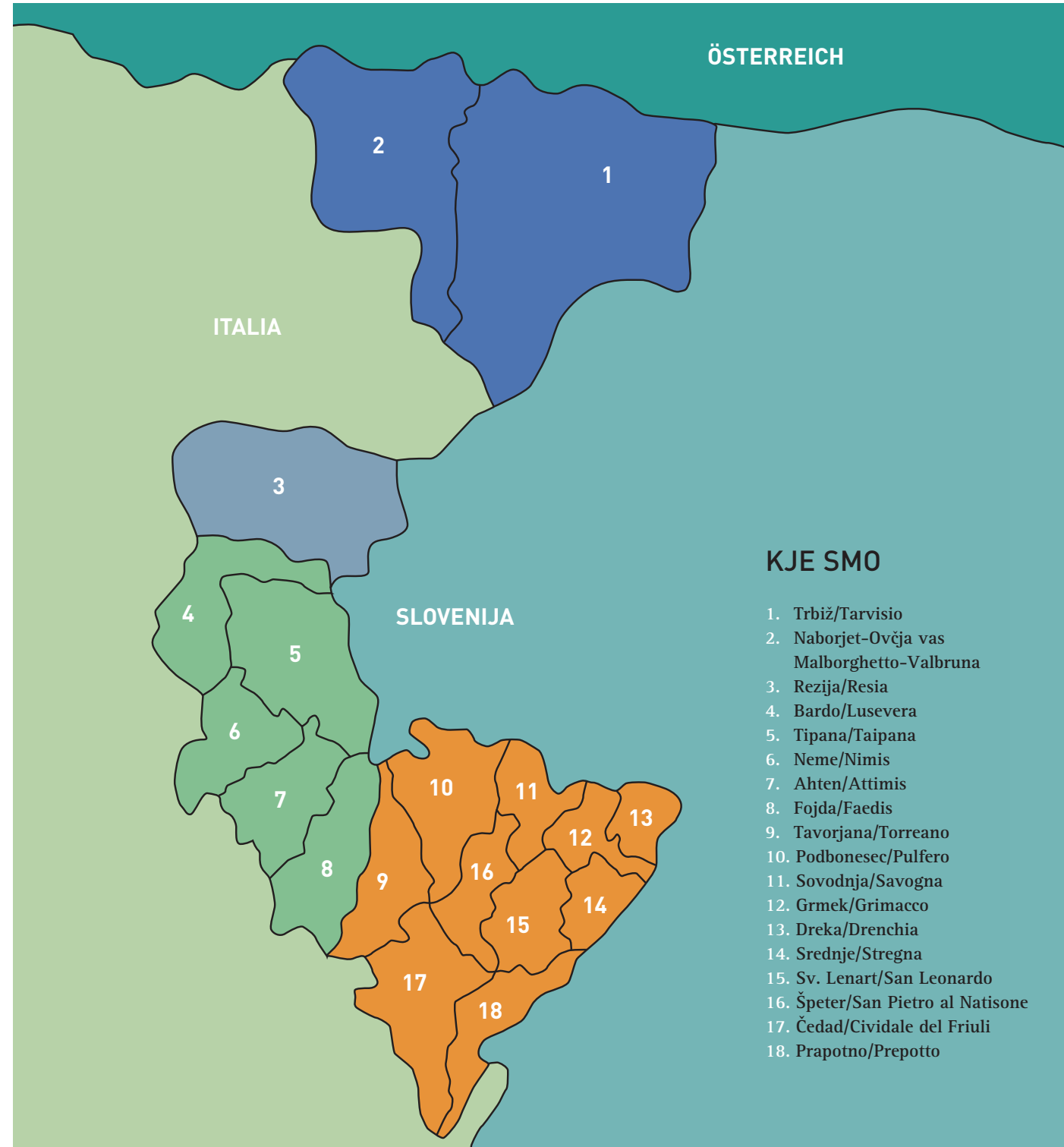
Kulturno Društvo Muzej Rezijanskih Ljudih
Associazione Culturale Museo della Gente della Val Resia
Sandro Quaglia
Via Udine, 12
33010 – Rezija / Resia (UD)
Tel. 0039 0433 53428 – 0039 338 2273613
Fax 0039 0433 53428
muzeorezija@gmail.com

Turistično Društvo Prosnid
Pro Loco Prossenico
Alan Cecutti
Prosnid / Prossenico
33040 – Tipana / Taipana (UD)
Tel. 0039 339 7190406
alan.cecutti@libero.it

Kmečka Zveza
Via Manzoni, 31
33043 – Čedad / Cividale (UD)
Tel. 0039 0432 703119
Fax 0039 0432 703119
kz.cedad@libero.it

Inštitut za slovensko kulturo
Istituto per la cultura slovena
Via Alpe Adria, 67/B
33049 – Špeter / S. Pietro al Natisone (UD)
Tel. / Fax 0039 0432 727490
isk.benecija@yahoo.it

s prispvkom / stampato con il contributo di
Comunità Montana del Gemonese, Canal del Ferro e Val Canale
Legge / Zakon 38/2001

Inštitut za slovensko kulturo | ISK | Istituto per la cultura slovena

MI SMO TU

... tuka, ... izdë, ... kle, ...tle

Pridi v Furlanijo, v kraje pod Matajurjem, Mužci, Kaninom in Mangartom, kjer ohranjamo slovenske korenine in besedo ter se prizadevamo za obogatitev in povezovanje čezmejnega prostora.

KANALSKA DOLINA
REZIJA
TERSKÉ DOLINE
NADIŠKE DOLINE

Od Nadiških do Kanalske doline še govorimo slovenska narečja. S slovenskim prebivalstvom naseljeno ozemlje videnske pokrajine je narečno pestro in zanimivo: od koroških in gorenjskih govorov v Kanalski dolini preidemo preko rezijanščine do beneških govorov (terskih in nadiških), ki na vzhodu prehajajo v briške.

MI SMO TU(rizem) ...

KANALSKA DOLINA ^{1, 2}

Na Trbižu, mestecu na tromeji med Italijo, Avstrijo in Slovenijo, se govorijo štiri jeziki: italijanščina, slovenščina, nemščina in furlanščina.

Do svetišča na Višarjah je mogoče priti z žičnico iz Žabnic. Pravijo mu tudi svetišče »treh ljudstev«, ker se tam srečujejo pripadniki germanskih, slovanskih in romanskih narodov.

Etnografski muzej v Naborjetu ima svoj sedež v Beneški palači in želi ovrednotiti krajevno kulturno dediščino.

V Rablju se nahajata Rudarski muzej, ki je bil ustanovljen po zaprtju rudnika leta 1991, in Muzej prve svetovne vojne. Številni spomeniki, cerkve in umetnine pričajo o slovenski in nemški prisotnosti v teh dolinah.

REZIJA ³

Na Solbici je Muzej brusačev; poklic je bil značilen za to dolino in se je razširil ob koncu 18. stoletja.

Na Ravanci je informacijsko središče Naravnega Parka Julijskih Predalp, ki obsega občinska območja Kluž, Barda, Možaca, Rezije, občine Na Bili in Pušje vasi.

V Bili je etnografski muzej, ki priča o življenju v dolini. Planine v krajih Rušče, Njivica in Pustigozd so nekateri od mnogih kmečkih zaselkov, ki pričajo o starodavni in danes že izumrli pastirski dejavnosti.

TERSKE DOLINE ^{4, 5, 6, 7, 8}

V Bardu Etnografski muzej hrani predmete kmečke kulture, ki pričajo o življenju v dolinah. V župni cerkvi sv. Jurija mučenika so ohranjene orgle v klasičnem beneškem slogu, datirane 1743.

Pri Zavarhu sta že zlasti pomembni Nova jama, ki se razrašča v dolžino 7 kilometrov, in cerkev z zanimivim oltarjem iz leta 1777, edinstvenim Vstajenjem in križevim potom. V Sriednjem bosku ima informacijsko središče Naravnega Parka Julijskih Predalp.

V Tipani je na sedežu občine na ogled muzejska zbirka delovnega orodja.

Pri Debeliših si je mogoče ogledati stari mlin, primerke ljudskega stavbarstva pa v vasi Platišče in v Prosnidu, kjer je mogoče obiskati t.i. črno hišo s pritlehnim ognjiščem; v vaški cerkvi je možen ogled križevega pota z napisi v slovenščini. V Viskorši v cerkvi sv. Trojice so ostanki fresk iz 16. stoletja.

NADIŠKE DOLINE ^{9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18}

V Landarju, Landarska jama, ki jo omenjajo že listine iz 9. stoletja, in cerkev iz 15. stoletja v sami jami, obenem pa že druge naravne jame, ki so pomembne zaradi najdenih predmetov in zaradi bajeslovnih bitij, ki naj bi jih poseljevala. Od doline Idrije do Nadiških dolin so posejane številne cerkvice iz 15. in 16. stoletja značilne po slovenskem gotskem stilu, delu mojstrov iz Škofje Loke in po lesenih zlatih oltarjih.

Matajur (1641 m) se dviga nad Nadiškimi dolinami in je tudi njihov simbol; pot do njega ni težavna, vsekakor pa bo razgled z njega poplačal vse napore. Kočo »Dom na Matajuri« upravlja Planinska družina Benečije. Na Kolovratu dobimo več pričevanj o prvi svetovni vojni: obnovljene jarke, v skali izdolble tunele, povezovalne hodnike med strelskimi jarki in ostanke vojaških utrdb.

Svetišče na Stari gori iz 5. stoletja je še danes romarsko središče. Tu je nastal v drugi polovici 15. stoletja Starogorski rokopis, zadnji spomenik slovenkega jezika z osnovnimi molitvami v slovenščini.

Pri Mostu, vstopni točki v Nadiške doline in imaginarni demarkacijski meji med Furlani in Slovenci, je Nadiža izdolbla globoko sotesko. Poleg nje se nahaja plezalna stena.

